QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

Magistrat

Dr. Consuelo Scerri Herrera LL.D. DIP. MATR. (Can.)

Seduta mizmuma llum, 18 ta' Novembru 2015

Rikors Numru: 111/2015 CSH

Roderick Borg u Martin Degabriele

vs

Shawn Alexander Pullicino

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tal-atturi li gie pprezentat nhar it-8 ta' April 2015 fejn talbu lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenut ihallashom danni li jridu jigu likwidati minn din l-Onorabbli Qorti u li m'ghandhomx jeccedu s-somma ta' sitt elef u hames mitt ewro (€6,500), u f'kaz li jeccedu, ir-rikorrenti qeghdin espressament jirrinunzjaw ghall-eccess, liema danni gew sofferti mir-rikorrenti b'kawza ta' incident li sehh nhar it-tlieta u ghoxrin (23) ta' Dicembru tas-sena elfejn u erbatax (2014) gewwa Wied il-Mielah, l-Gharb, Ghawdex, meta huwa kien qed isuq il-vettura, ossia *quad bike*, bin-numru tar-registrazzjoni AQZ-883 u propjeta' tar-rikorrenti, inkluzi l-ispejjez tal-ittra ufficjali bin-numru 385/2015, tat-tnejn (2) ta' Frar tas-sena elfejn u hmistax (2015), debitament notifikata lilu. Bl-ispejjez u bl-imghax kontra tieghu, li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

Fit-8 ta' Lulju, 2015 xehed **Shawn Alexander Pullicino** li cahad dak allegat minn Roderick Borg u Martin Degabriele u cioe' li hu ghandu jaghtihom somma flus ghalkemm ikkonferma li huwa minnu li kien involut f'incident. Qal li effettivament jemmen li l-incident kellu jigi kopert bil-polza tas-sigurta'.

Rat ir-risposta tal-konvenut Shawn Alexander Pullicino li giet ipprezentata fid-9 ta' Lulju 2015 fejn eccepixxa:

1. *Illi trattandosi ta' motor traffic accident din il-Qorti m'ghandhiex gurisdizzjoni li tisma' l-kaz in vista tar-Raba' Skeda tal-Att Dwar l-Arbitragg (Kap. 387), izda l-atturi kellhom imorru arbitragg.*

2. *Illi fl-ewwel lok ir-relazzjoni ta' Shawn Alexander Pullicino kienet mal-persuna, fizika jew socjeta' li tiggestixxi it-trade name Oasis Tours, u kwindi fl-ewwel lok l-atturi jridu jgibu l-prova li huma fil-fatt huma il-persuni li jiggestixxu l-kummerc bl-isem ta' din id-ditta.*

3. *Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-atturi qed jallegaw li huma l-proprjetarji tal-quad bike, u kwindi jridu wkoll li jgibu prova ta' kif vettura licenzjata hija proprjeta' ta' zewg persuni.*

4. *Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, t-talba tal-atturi hemm dedotta hija nfondata fil-fatt u fid-dritt peress illi l-mittent bl-ebda mod ma kien negligenti fis-sewqan tieghu u kien qed josserva r-regolamenti tat-traffiku. Li gara pero' kien li l-mittent kien parti minn grupp ta' sewwieqa qed isegwu lil xulxin f' "white road" publika li nzertat tghaddi ezattament max-xifer tal-irdum, liema xifer, ghalkemm jospita triq, ma fih l-ebda barriers biex jipproteggu l-vetturi milli jaqghu ghal isfel. Illi kif gie stabbilita mill-gurisprudenza nostrana f'kazijiet simili huwa tort tal-istat li naqas li jipprovdi*

prekawzzjoni adegwata fi triq publika li tirrendi tali triq sigura ghall-uzu tal-publiku (ara Elvira Abela vs Prim Ministru).

5. *Illi la l-quad bike gie mikri, allura kien hemm obligu minn min kera l-quad bike lill-konvenut li l-quad bike ikun debitament assigurat, il-polza tal-assikurazzjoni ma tistax legalment tiddiskrimina bejn Malta u Ghawdex fuq il-kopertura li taghti ghal uzu tal-istess quad bike. Jekk d'altronde' l-atturi kienu karenti li ma assigurawx il-quad bike meta krewha, jew hallew lil min jikriha, huma kisru diversi artikoli tal-ligi, u huwa huma li ghandhom ikunu responsabbli ghall-akkadut, stante li huma pperikolaw il-kopertura li validament kellhom jaghtu lill-mittenti u lill-utenti kollha tal-quad bikes mikrija.*

6. *Illi in konkluzjoni l-atturi jridu dejjem jgibu prova konkreta tad-danni mitluba stante li dawn huma eccessivi.*

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet lill-partijiet nhar it-28 ta' Ottubru 2015 jittrattaw l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u cioe' li din il-Qorti m'ghandhiex gurisdizzjoni li tisma' il-kaz in vista tar-Raba Skeda ta' l-Att Dwar l-Arbitragg (Kap 387) u ghalhekk il-kaz kellu jigi prezentat quddiem ic-Centru ta' l-Arbitragg u konsegwentement l-partijiet talbu lil din il-Qorti sabiex taghti sentenza preliminari dwar dak sollevat minnu.

Illi ghalhekk din is-sentenza sejra tinghata biss u limitatament dwar l-ewwel eccezzjoni sollevata mill-konvenut u cioe' jekk din il-Qorti ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tisma' din il-kawza jew jekk din l-istess kawza kellhiex tigi intavolata quddiem ic-Centru ta' l-Arbitragg ai termini ta' l-Artikolu 15 (11) u tas-sub paragrafu (b) tal-paragrafu 1.2 tar-Raba' Skeda tal-Kapitolu 387 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ikkunsidrat:

Semghet lill-avukat difensur tal-attur jirrimetti ruhu ghall-atti processwali u jghid li fil-fehma tieghu dan mhux kaz li ghandu jigi deciz mic-Centru ta' l-Arbitragg kuntrarjament ghal dak li esprima l-avukat difensur tal-konvenut fejn insista fit-trattazzjoni tieghu li dan huwa kaz klassiku li jaqa' fil-kompentenza tac-Centru tal-Arbitragg ghaliex huwa kaz ta' arbitragg mandatarju.

Illi l-konvenut qed jippretendi li l-attur qatt ma messu fetah din il-kawza quddiem din il-Qorti u dan ghaliex, permezz tal-Avviz Legali Numru 420 tas-sena 2004, il-legislatur ried, li dawn it-tip ta' kawzi jigu decizi minn Arbitru.

L-attur invece jsostni li l-Arbitragg Mandatarju m'ghandux japplika ghall-kaz in ezami u qal li l-fatti specie tal-kaz ma jinkwadrawx ruhhom skond id-dispozizzjoni tal-ligi dwar arbitagg mandatarju.

Il-Qorti hija konxja mis-sentenza li nghatat mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) fl-ismijiet '**Untours Insurance Agency Ltd et vs Victor Micallef'**, deciza fil-25 ta' Mejju 2012, fejn gie ritenut li din il-ligi ta' Artbitragg Mandatarju mmexxija taht l-Avviz Legali 279 tal-2005 u l-artikolu 15(11) tal-Kapitolu 387 (Att dwar l-Arbitragg) imur kontra l-provvedimenti tal-Artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 6(1) tal-Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta' Malta. Pero' nonostante li nghatat din is-sentenza, il-ligi baqghet l-istess u ghadha in vigore u ghalhekk il-gudikant ghandu biss id-dover jaghmel referenza ghaliha.

Illi il-fatti fil-qosor li japplikaw ghall-kaz in ezami kif naxxenti mir-rikors promotur u risposta ta' l-intimati huma is-segwenti:

1. Illi fit-23 ta' Dicembru 2014 l-konvenut kien qed isuq *quad bike* numru ta' registrazzjoni AQZ 883 mikri lilu mill-atturi u spicca f'incident gewwa Wied il-Mielah, Gharb, Ghawdex
2. Illi bhala rizultat ta' dan l-allegat incident l-atturi sofrew danni konsiderevoli li jammontaw ghal somma li ma teccedix is-sitt elef u hames mitt ewro (€6,500).
3. Illi ghalhekk l-atturi ipprocedew kontra l-konvenut sabiex il-Qorti tillikwida id-danni sofferti minnu b'kawza ta' dan l-incident liema danni ma jeccedux is- somma ta' sitt elef u hames mitt ewro (€6,500).
4. Fil-mertu l-konvenut jghid li mhux responsabbli ghad-danni sofferti mill-atturi u dan ghaliex huwa ma kienx negligenti fis-sewqan tieghu u kien qed josserva r-regolamenti tat-traffiku.
5. Il-konvenut jghid li huwa kien parti minn grupp ta' sewwieqa li kienu qed isegwu lil xulxin f'"white road" pubblika li inzertat tghaddi ezattament max-xifer tar-irdum liema xifer ghalkemm jospita triq ma fih l-ebda barriers sabiex jipprotegu l-vetturi milli jaqghu ghal isfel.
6. Illi l-konvenut isostni li una volta il-*quad bike* kien gie mikri lilu allura dan messu kien kopert b'polza ta' sigurta' u ghalhekk minhabba dan in-nuqqas da parti tal-atturi m'ghandux ikun hu li jsofri d-danni allegatament ikkagunati.

Illi l-eccezzjoni sollevata mill-konvenut hi li din il-Qorti ma ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tisma' u tiddeciedi l-vertenza odjerna u dan ghaliex skont l-artikolu 15 (11) tal-Kapitolu 387 tal-Ligijiet ta' Malta kull tilwima illi torigina minn kollizzjoni ta' vettura u l-valur taghha ma jkunx jeccedi l-hdax-il elf, sitt mija u sitta u erbghin ewro u seba' u tmenin centezmu (€11,646.87) hija soggetta ghal arbitragg mandatorju.

Illi skont id-disposizzjonijiet tal-Kap. 387 li fl-Artikolu 15 jirreferi ghar-Raba' Skeda u senjatament ghall-paragrafu 1.2 (b) li dwar "*Tilwimiet dwar it-Traffiku ta' Vetturi bil-Mutur*" li jindika bhala suggetti ghall-tali kompetenza "*Kull tilwima civili jew kummercjali li ma tkunx wahda li*

jkollha x'taqsam ma' talba ghal danni ghal hsara fil-persuna, li tkun tilwima li torigina minn:-

(a) kollizzjoni bejn vetturi, jew
(b) hsara involontarja fil-proprjeta' li tinvolvi vetturi, jew.....
(c) talba bħal dik kontra assiguratur awtorizzat, kumpannija assiguratriċi fuq il-ħajja, underwriter approvat mill- Ministru responsabbli għat-trasport jew persuna oħra li skont l-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi tal-Mutur għar-Riskji ta' Terzi Persuni (Kap. 104) jew xi polza ta' assigurazzjoni, tista' tkun responsabbli dwarha, u
(d) li l-valur taghha ma jkunx jeccedi l-hdax-il elf, sitt mija u sitta u erbghin euro u tmenin centezmu (11,646.87)".

Illi din il-Qorti thoss li l-kliem tal-Ligi huwa car fis-sens li fejn hemm hsara fuq proprjeta' li tikkonsisti f'vettura u hija konsegwenza ta' kollizzjoni bejn vetturi jew ta' hsara li qed jigi allegat li giet ikkawzata involontarjament, mela allura tali mertu huwa suggett ghall-arbitragg mandatarju skont id-disposizzjonijiet tal-artikolu 1.2 (b) tat-Taqsima A tar-Raba' Skeda tal-Kap. 387 u dan stante li tali disposizzjonijiet mhux limitati biss ghall-hsara kkawzata fil-vetturi kawza ta' kollizzjoni bejn tnejn jew aktar, li huwa kopert bl-artikolu 1. 2 (a) tat-Taqsima A tar-Raba' Skeda tal-Kap. 387, izda wkoll ghall-hsara fil-proprjeta' li tikkonsisti f'vettura mbasta kkawzata b'mod involontarju u dan kif indikat proprju fl-Artikolu 1.2 (b) tat-Taqsima A tar-Raba' Skeda tal-Kap. 387.

Illi kif inghad fid-decizjoni "**Joseph Ciscaldi nomine vs Nicholas Camilleri**" (A.I.C. (RCP) – 19 ta' April 2012) "*ghal din il-Qorti l-kliem stess tal-Ligi huwa car fih innifsu u ma hemmx bzonn li tirreferi ghal xi att iehor hlief il-ligi stess u la darba l-kliem stess huwa car, mela allura ghandha tittiehed fis-sinifikat naturali taghha ut sic u xejn izjed. Ma hemmx dubju li fl-imsemmi artikolu 1. 2 (b) tat-Taqsima A tar-Raba' Skeda tal-Kap. 387 ma hemmx riferenza ghal kollizzjoni bejn zewg vetturi*

(kif hemm fl-artikolu 1. 2 (a), u kull ma jirreferi l-imsemmi artikolu huwa li bizzejjed ikun hemm hsara fi proprjeta' li tikkonsisti f'vettura – l-element ta' kollizzjoni bejn vetturi mhux rikjest f'dan is-subartikolu, u ghalhekk hemm distinzjoni bejn l-artikolu 1.2. (a) u (b) tal-imsemmija Skeda".

Illi f'dan il-kuntest, dejjem bir-rispett dovut, din il-Qorti ma taqbilx mal-konkluzjoni raggunta fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet "**Middlesea Insurance plc kif surrogata fid-drittijiet ta' l-assigurat taghha l-Avukat Dottor Theresa Comodini sija bil-polza u sija bil-ligi, u l-istess Avukat Dottor Theresa Comodini vs Gevimida Limited**" (A.I.C. (PS) – 23 ta'Ottubru 2009). Din ma hijiex kwistjoni ta' interpretazzjoni stretta o meno tal-Ligi, izda hija interpretazzjoni ta' dak li tghid il-ligi b'mod car peress li l-kliem uzat huwa skjett fih innifsu u ghandu t-tifsira naturali tieghu, u allura kemm jinqara u dak li jfisser jigi applikat. Hekk allura fl-imsemmi subartikolu ma hemm ebda rekwizit li sabiex hsara fil-vettura taqa' taht ir-regim ta' arbitragg mandatarju hemm bzonn li jkun hemm kollizzjoni jew involviment ta' zewg vetturi, b'dan li l-hsara kkawzata fil-vettura tkun rizultat ta' impatt ma' vettura ohra izda jista' jaghti il-kaz li l-hsara tigi kawzata minn sors iehor bhall-kaz in ezami. Dan qed jinghad ghaliex l-artikolu 1.2. (b) tal-imsemmija Skeda mkien ma jsemmi dan u allura dan lanqas biss kellu b'xi mod jigi kkonsidrat jew koncepit. Dan huwa konsistenti ma' dak li gie deciz mit-Tribunal Ghal Talbiet Zghar fil-kawza fl-ismijiet "**Thomas Smith Insurance Agency Limited nomine vs Mario Borg et**" (TTZ – (ISB) – 9 ta' Lulju 2008 li b'mod telegrafiku spjega s-sitwazzjoni hekk:

"Min-naha l-wahda l-iskeda titkellem fuq kollizzjoni bejn vetturi (1.2.a) u min-naha l-ohra titkellem dwar hsara involontarja ohra li pero' tinvolvi vetturi (1.2. b) – u minkejja din id-distinzjoni, l-iskeda tpoggi, fil-parametri hemmhekk msemmija, l-obbligu tal-gurisdizzjoni fuq l-Arbitragg fi kwalunkwe miz-zewg kazijiet. F'dan il-kaz gurisdizzjoni ta' l-

Arbitragg hija esklussiva u kwistjonijiet li jaqghu taht kwaliasi mis-sub-incizi msemmija ghandhom jigu determinati mill-Arbitragg.

Il-kwistjoni dwar jekk il-vetturi humiex in motion jew le mhix importanti. L-importanti huwa illi sakemm si tratta ta' hsara fuq vettura u ma tinvolvix hsara fuq il-persuna u taqa' fil-limitu ta' ewro 11,646.87, allura l-gurisdizzjoni tat-tilwima taqa' fil-kompetenza esklussiva ta' l-arbitragg".

Illi fil-kuntest ta' dak hawn premess, din il-Qorti thoss li la darba l-pendenza odjerna hija dwar danni naxxenti minn hsara involontarja fuq vettura kawzati allegatament minhabba stat hazin ta' triq, allura din taqa' taht id-disposizzjonijiet tal-Kap. 387 fuq riportati.

Jinghad li tali procedimenti ta' indoli koercitiva ghandha tinghata interpretazzjoni ristrettissima, u dan ghaliex l-interpretazzjoni ta' ligi ghandha tkun dejjem konsona mar-raguni. Din il-Qorti ma tistax tinjora il-volonta' superjuri tal-Poter Legislattiv kif espress bil-kliem u bil-kostruzzjoni tal-ligi stess. Sakemm tibqa' in vigore tali ligi, il-Qorti hija marbuta li tapplikaha.

Illi ghalhekk, in vista tal-premess, din il-Qorti tasal sabiex takkolji l-eccezzjoni tal-konvenut u tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-kawza stante li m'ghandhiex il-gurisdizzjoni li tkompli tisma' il-kaz hi.

L-ispejjez ta' din il-kawza a karigu tal-attur.

Dr Consuelo Scerri Herrera LL.D.
Magistrat

Graziella Attard
Deputat Registratur